

Erzsébetváros és vidéke.

Társadalmi, közművelődési, közigazgatási és közgazdasági hetilap.

Előfizetési árak: Egész évre 6 K, félévre 3 K, negyedévre 1 K 50 f, egyes szám 12 f. Hivatalos hirdetések díja: 100 szó után 4 K, minden megkezdett további 100 szó után 1 K 50 f. Nyilttéri közlemények soronként 30 f. Egyéb hirdetések díjai a kiadóhivatalban tudhatók meg.

**Megjelenik
minden vasárnap.**

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőség címére küldendők.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Névtelenül beküldött cikkeket lapunkban nem közölhetünk.

Tűzrendészetünkről.

Irta: Eperjesi Ferencz.

A legegyszerűbb főzéstől az emberi erő pótlására szükséges gépi erő előállításáig tűzre van szükségünk s így az élet mindennemű megnyilvánulásának tűz a rugója. Ezen kiterjedt használat mellett nem csoda, hogy a természetnek ez a megfélemezhetetlen eleme, az emberiség vagyonát állandóan pusztítja, nem kímélve az emberi életet sem s nagy mennyiségű nemzeti vagyont emészt fel. A mint a statisztikai adatok igazolják, hazánkban 36—38 millió koronára rúgnak a tűzkárok s ezen óriási összegnek még fele sem térül meg a biztosítás által, mert a nép nagy része kötelező biztosítás elrendelése nélkül elmulasztja a biztosítást.

Régebben a tűz korlátoltabb használata mellett kevesebb volt a tüzesetek száma, de az okozott kár még nagyobb volt a mainál, pedig tűz esetén a helység nagyja, apraja egyaránt — minden kényszer nélkül — pontosan megjelent víz-hordó vagy bontó eszközeivel s tüzi

fecskendő hiányában mindenki saját eszére és két keze munkájára támaszkodva igyekezett a közveszedelemmel szembeszállni. Sok jóakaratot, sok önfeláldozást és még több fáradságot igényelt a mentésnek ezen munkája, de eredménnyel nem járt, mert a sok munkálkodó kezet nem irányította senki. Nem volt e munkában semmi rendszer, hiányzott abból a szakértő vezetés, mindenki rendelkezett, de senki sem engedelmeskedett; a mi jót az egyik végzett, a többi elrontotta s a mit megkímélt volna a tűz romboló ereje, azt is semmivé tette a szaktudás nélkül végzett rendszertelen mentés.

Okulva a múlt tapasztalatain, ma már a tűzvész kitérésének megakadályozását, annak eloltását alkalmas rendszabályokkal, tökéletes oltóeszközökkel, rendszeres oltási móddal eszközöljük, de sajnos, a felvilágosodottság és ezzel együttesen az önzés terjedésével egyre fogy azoknak száma, kik érdemesnek tartják embertársaik vagyonának védelmére síkra szállani.

A művelt nyugati államokban ez előtt fél századdal kezdték a tűzoltó-intézményt

szervezni, melyet nálunk Széchenyi Ödön gróf, a legnagyobb magyarnak fia a hatvanas években honosított meg. A kezdeményezéstől 10 év alatt az ország minden városában és valamire való községében nagy lelkesedéssel megalakultak az önkéntes tűzoltó-egyesületek. Ugy egyesek, mint a tehetősebb városok nagy áldozatokkal szereztek be a legmodernebb tűzoltó eszközöket, a községekre meg ráerőszakolták a híres „Tarnóczy féle vízipuskákat“, melyek ma már csak ócska vasnak valók. A nevezett egyesületek — nem tudva megfelelni földadatuknak — a mily lelkesedéssel alakultak, épen olyan gyorsan feloszlottak s a hol még most is működnek, azok is csak tengődnek. Hogy mi ennek oka, arra kívánok az alábbiakban rámutatni.

A mint tudjuk, az önkéntes tűzoltó-testületek egyesületi alapon szervezve, az ügy iránt lelkesedő, önként csatlakozó egyénekből alakulnak. Ezeket nem köti magán érdek a testülethez, szolgálataikat ingyen, minden jutalomra való kilátás nélkül, önzéstelen emberszeretettel ajánl-

TÁRCZA.

Sz. Gergely tanítása.

Méltán tiszteli az örmény nép Világosító dísz mellék-névvel Sz. Tádé és Bertalan apostolok működésének lánglelkű tisztfolytatóját: Sz. Gergelyt, mert Ő hinté szét az isteni bölcsesség tanait, Ő támasztotta fel a hit meggyőződésének általános forradalmát Armenia bércei között: az isteni szeretet és keresztény erény önteláldozó követését. Gergely tanítása egyszerű és világos, melynek hallatára szétfoszlik az elmék ködhomálya, az érzéki nyilatkozatok eltompulnak, az elfogultság szétmállik és a szív fogékonyra lesz.

„Akit Istenemnek mondatok, így szólt a néphez, Ő a mindenható örökkévaló lény, ki egyetlen szava hatalmával létesíté ezt az anyagvilágot. Azért ezt a Mindenhatót ismerjétek el, hogy meggyógyuljatok az ő irgalmassága által rátok bocsátott büntetésétől. Isten megfeddi, a kit szeret, kegyessége a tévelyedettet is örökbe fogadja gyermekének, és Isten egyszülött fia testvérként öleli keblére azokat, kik az ő imádságában gyönyörködnek; elhalmozza a sz. Lélek ajándékaival, betölti szíveiket állandó örömmel és szeretettel; járjatok azért az ő akarata szerint, hogy a halhatlanságra méltók legyetek.

Jogosan mondjátok: a te Istened, mert azok, akik őt nem ismerik, jóllehet szintén az ő teremtményei, szeretetétől mégis megvannak fosztva; de akik őt félik, azokhoz közel van, és segíti minden szükségben, és védi őket. De talán ti azt mondhatnátok: hogyan oltalmazza azokat, akik őt félik, mikor mindazok, kik kezeink közé kerültek, vértanúságot szenvedtek, és tetszésünk szerint bántunk el velük? Lássátok be, hogy Isten az emberek nyugalmát halálukba helyezte, és dicsőséges második eljövetelekor megjutalmazza azokat, a kik szeretetből akaratát teljesítették. Gondoljátok meg, hogy Isten ereje tartotta meg állhatatosságukban az ő vértanuit, hogy annyi kínzás közt egyszem tört meg, különösen megőrizte Rípszimét a meggyalázás- és hittagadástól. Az én kicsínységemet is arra méltatta, hogy az ő nevéért szenvedjek és türelmet adott, hogy örök hazámba eljuthassak.

Ismerjétek meg őt, aki titeket a dicsőség világosságára hozott; lépjétek kegyességének trónja elé és irgalmat fogtok tőle nyerni. Úzzétek el magatoktól a bűnös világ minden árnyékát, és mossátok tisztára lelketeket az élet vízzel, hogy méltók legyetek a dicsőség fényes ruhájába öltözve, járni az Ur színe előtt.

Te, király! jól ismered karod erejét, melyet legyőzhetlennek hittél s mégis egy gyenge szűz letiport, mert ezt megvédte a Krisztus ereje; rólam pedig tudod, hogy 15 éven át ama sötét veremben, kigyók és skorpióktól körülvéve lak-

tam, de nem bántottak, nem irtóztam tőlük, mert reményemet Istenbe, ezek Teremtőjébe helyeztem. Jól tudom, hogy mindent tudatlanságból cselekedtetek; térjétek meg most és ismerjétek meg az Urat, hogy könyörülvén rajtatok, megtartsion; hívjátok segítségül, kik e földön meghaltak, de az egekben élnek, mint közbenjárók. Ismerjétek meg az Istent, mert Ő a mindenség Ura. Hagyjatok fel a kő, fa, ezüst és arany szobrok imádsásával, a melyek üres dolgok. In a magam részéről sohasem fogok megszűnni, hogy érettetek éjjel, nappal ne imádkozzam, hogy Istennek éljétek. Mert kibeszélhetlen a Teremtő könyörületesége, a ki nemeslelkűsége szerint fentart és megbocsát, ki az ő időkben megengedte, hogy az emberek akarata szerint járjanak: most hi titeket, hogy az élet örököse lehetsetek. Ezért még szeretett vértanuit is elküldte hozzátok, kik haláluk által az igaz hitet megpecsételték. Ezek élnek az Istennek, és közbenjárnak azokért, kik hozzájuk fordulnak; mert midőn Istenért keresték a halált, soknak holt lelkületét életre szólíták. Ezeknek pártfogása részeltessen titeket, az Isten fia halála érdemeiben. Ugyanis az Isten fia azért halt meg, hogy teremtményei halandóságát életté változtassa át. Ezek nem azért haltak meg, mintha vértanúság nélkül senkisémet lehet Krisztus hű gyermeke, hanem, hogy tanúságot tegyenek az ő istenségéről. Így megtartotta az én életemet is a legnagyobb kínzások közepette. Mert vajjon el-

ják fel az ügynek. Sajnos, ez a nemes emberszeretet az önzés mai korszakában nem képes annyi értelmes, kötelességtudó, megfelelő testi erejű embert mozgósítani, hogy e testületek a helyi viszonyoknak és igényeknek teljesen megfelelő számbeli erővel léphessenek fel.

A közügy iránti lelkesedés lángja kevés szívben lobog minden nehézség leküzdésére kész állandósággal, a nagy többség szívében rendszerint szalmaláng, mely hamar lelohad. A hol és a míg az önkéntes tűzoltóság az illető helység teleerszényű nábobja panacsnoksa alatt állott és csak azt kívánták a tűzoltótól, hogy az esetleges tüzesetnél s az évenként nélányszor tartott czeremoniás gyakorlaton, bálon és májálison részt vegyen s jutalmul mindig a nábob hazafias jóvoltából gazdag megvendéglésben részesült: az illető egyesület összetartható volt. De mihelyt a lakmározás megszűnt s nyilvánvalóvá lett, hogy csak is állandó gyakorlással, folytonos oktatással tehetjük a tűzoltót igazán tűzoltóvá és csakis szigorú fegyelem és engedelmesség meghonosításával biztosíthatjuk az igazi sikert: az vagy teljesen megszűnt, vagy tengődésnek indult.

Ezen nem is lehet nagyon csodálkozni! Hisz a kereseti viszonyok folytonos hanyatlása ráutalja az embereket arra, hogy az éjet nappalal összekötő megfeszített munkával keressék meg a kenyerüket s az így mindinkább fogyó szabad idejüket — különösen az értelmesebb osztályhoz tartozók — mind kevesebben hajlandók a közcélok szolgálatának szentelni, nem különösen akkor, a midőn ezen szolgálat nemcsak testi és szellemi, hanem még anyagi áldozatokat

is kíván. Az esetleges tagdíjak, egyenruha költségei, a mulasztásokért netán kirótt pénzbírságok, az idő- és nyugalombeli áldozatok mellett ólomsulllyal nehezdednek azokra a napszámos, földmivelő, szegény iparos emberekre, a kikből a mai önk. tűzoltóság zöme kikerül. A legcsekélyebb méltánytalanság, a szolgálat és fegyelem pontos betartásának, vagy a kiszabott pénzbírságok befizetésének követelése már maga után vonja az egyesületből való kilépést, melyet sajnos, ez idő szerint megakadályozni mód nincs.

Ezen felsorolt okok miatt az említett testületekben kellő rendet és fegyelmet tartani igen nehéz s a kenyerük kerestére utalt tagokat a taktikai szempontból annyira fontos állandó tűzorségre is szorítani lehetetlenség. S így a kellő tűzjelzés hiányában, ha megtörténik, hogy a folytonos tagváltozásban szenvedő, különböző elemekből álló egyesületnek a helység távollevő utcájában vagy határrészében dolgozó tagjai elkésve érkeznek a tűzvész helyére s még hozzá, ha az avatatlan beavatkozás folytán némely tűzoltó valami gyakorlatlanságot követ el, akadnak a bámuló közönség részéről olyanok, a kik ezért az egész egyesületet szidják, guny tárgyává teszik, éretlen vicceket róluk gyártanak s így másokat is ellenségévé igyekeznek tenni a tűzoltó intézmények, mi által azon kevesek is kedvüket veszítik, a kik még érdemesnek tartják embertársaik vagyonának a tűz esetén védelmére állni.

A mennyire e lap kerete megengedi, a fentiekben igyekeztem felsorolni azon akadályokat, a melyek miatt az önkéntes tűzoltó-egyesületek nem tudnak megfelelni hivatásuknak s az alábbiakban elősorolom

birhatja-e természetünk a kinzások hevét akár egy napig is, vagy van-e ember, ki bár egy napig lakhatott volna ama borzasztó veremben, a melyben én a kígyók közt, mintegy vízfolyam örvényébe elmerültem? De az Ur csodája fentartott sőt kegyelmet adott, hogy most lelketek javára az üdv ígétjétek hirdessem.

Ha ti most ezen szavaimat, melyek az Isten tanítását, törvényeit foglalják magukban, készséggel elfogadjátok: megszabadultok a keserű büntetéstől, mely rátok nehezdedt, és az örök életbe fogtok bejutni; ellenben ha az élet ígét megvetitek, akkor kínjaitok súlyosbodni fognak itt e földön és a túlvilágon.

Midőn sz. Gergely a néphez intézett beszédét befejezte, mint egy ember, fölhangzott a népzokogása; ruháikat megszagatták s port hintve magukra egy közös érzettel így kiáltottak föl: „Van-e számunkra még remény Istennél a kegyelemre? és lehetséges-e, hogy súlyos bűneinktől megtisztuljunk? De sz. Gergely vigasztalá a népet: az Isten irgalmas és jóságos mindazokkal szemben, kik sz. nevét segítségül hívják, s a ki előtte bocsánatért esdekel, meghallgatást nyer.

Az összegyűlt nép tovább folytatá kérését: Oktass minket és erősítsd meg szívünket, mint atyánk, hogy segítségül hívassuk Teremtőnket. Ha még helye van a mi megtérésünknek, s még nem szakadt el a remény fonala, hogy tőle ismét életet nyerhessünk: feledd el Atyánk sérelmeidet, miket neked okoztunk, s add elő nekünk az igaz tanítást, öltsd le magadról a gyűlölet ér-

zetét, nehogy az igazság útja előlünk eltűnjék.

Eközben iszonyú fájdalom, démoni zaklatás sanyargatta idegzetüket, testüket marcangolták, és erős nyögésük a légkört messzire betöltötte.

E fájdalmas jelenet között sz. Gergely sem tarthatá vissza könnyeit, de mégis vigasztalólag szólott hozzájuk: Elsőbben is élénk színekkel esetelte előttük Isten irgalmát, melynek bizonyára ökis részesei lesznek, ha mielőbb tiszta szívvel hozzá térnek. Bár sok bűn terheli őket, kiváltképpen Rípszime és társai irtozatos kivégzésének bűne: mégis Isten kész elfogadni különösen azon vértanuk kérését, kiknek vére Armenia földjét megszentelte, hogy bűneik szenvedéseitől megszabaduljanak.

Ami pedig személyemet illeti, — így szólott folytatólag sz. Gergely, — komolyan mondom, hogyha nem Isten parancsából, hanem saját akaratomból hirdetném közöttetek az igazságot, akkor sem mernék abból valamit eltitkolni.

A míg ugyanis a mély barlangban éltem, nap-nap után láttam az Ur angyalát, ki mindig bátorságot öntött szívembe, midőn így szólott hozzám: „Légy állhatatos, mert Isten azért tartott téged életben, hogy az ő szőlőjében még sokáig munkálkodva, az örök élet bérért elnyerhesd.

Mindezeket azonban nem azon szándékból mondom el nektek, hogy ezért ti engem dicsőítsetek, hanem azért, mivel az Isten csodáit nem lehet eltitkolni. Ime Isten maga parancsolá nekem, hogy nektek teljes őszinteséggel megmutassam az igazság útját, s hogy titeket a bűnök

azon eszközöket, melyek segítségével nemcsak meg lehet védeni a tengődő egyesületeket a feloszlástól, de a megszűnteket is életre lehet kelteni, sőt a leg-egyszerűbb faluban is lehet a viszonyoknak megfelelő tűzoltóságot létesíteni és fenntartani.

(Folytatása következik.)

KÜLÖNFELÉK.

Személyi hírek. Kovácsy Albert, törvényszékünk n. érdemű elnöke Előpatak-fürdőről városunkba visszaérkezett.

Dr. Issekutz Győző, orsz.-gyűlési képviselő, néhány napi tartózkodásra Korond-fürdőre utazott.

Athelyezés és kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kersnyák Gézát, főgimnáziumunk buzgó, szakavatott tanárát, a balassa-gyarmati állami főgimnáziumhoz helyezte át, Molnár Sándort, főgimnáziumunk volt tanárát, miskolci kir. kath. főgimn. tanárt, pedig a szegedi állami főgimnáziumhoz reudes tanárrá nevezte ki.

Új torna-tanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Juhász Károlyt, nagyikindai áll. főgimnáziumi tornatanárt főgimnáziumunkhoz helyezte át. Az új torna-tanár, mint értesülünk, Nagyikindán a zenét és éneket is tanította. Szívesen látjuk körünkben!

Az új tornatanár elődje, Kálmán Géza, mint értesülünk, Nagy-Kikindára helyeztetett át.

Házasság. Lengyel József, idevaló szücs-mester, f. hó 30.-án d. u. 4 órakor vezette oltárhoz városunk bájos szülöttét, Slakovits Mariskát. Esküvőjük a helybeli örm. kath. plebániatemplomban ment végbe. Gratulálunk!

Helyreigazítás. Lapunk megelőző számában közölt „Versenylovás“ cz. tudósításunkba egy kis tévedési hiba csuszott be, a mi onnan ered, hogy lapunk kiküldött riportere nem ismerte a lövészeteti műszavakat, sem a résztvevő egyének mindenikét. Tehát utolsó díj helyett „pacczer“ díj s Berczi úri helyett Jakabfy Albert úr értendő.

Midőn ezen ártatlan tévedést kiigazítjuk, riporterünk is elismeri, hogy ő a harmadik díjat nyerte, de szerénysége nem engedte, hogy a tudósításban önmagát is a nyertesek közt szerepeltesse.

halálából életre ébresszelek, miként Ő engem a testi halálból érettetek kiragadott.

Ha látni fogom, hogy ti tisztá szívvél az Urhoz tértetek, akkor én is örömet beszéllek nektek Isten műveiről, hogy t. i. mikép teremtette a világot, miként cselekedtek némely emberek jót, és egyesültek Istennel; viszont, mások hogyan bűnhődtek, mivel rosszat cselekedtek, hogy az Isten fia szegénységben és alázatosságban jött e világra és hogy még egyszer elfog jönni, a végítéletkor. Ezekről fogok fáradhatlan nyelvvél, Isten segítségével hozzátok szólani. Ezután 65 napon keresztül lakásán szakadatlanul oktató a hit igazságaira a királyt, udvarát és népét; ezek az egész idő alatt bőjtöt tartottak, és pedig: 5 napon át, amint Ászolig István írja: (II,—1.) minden eledeltől megtartoztatták magukat, és csak a sz. tanításával táplálkoztak.

A hitigazságok sorozatát dióhéjban foglalva közöljük:

Megismertette a három személyből álló egy Istenséget; az ég és föld teremtését, az angyalok és az első ember alkotását, az ember hasonlóságát istenhez, és a szabadakarat tanát, az első emberpár vétkét és bukását, az ő atyák születését és hosszú életét, a vizözön történetét; a babiloni toronynál bekövetkezett nyelv zavarodást, Ábrahámnak meghívását, Izsáknak tett ígéretet, Jákob fiának: Józsefnek történetét, a zsidók kiszabadulását Egyiptomból, a királyok történetét; a proféták rendeltetését. a 70 éves babiloni fogságot, Krisztus eljövételének

Nyári táncmulatság. Az „Erzsébetvárosi Vadász Társaság” és „Torna-Vívó Egyesület” vasárnap, f. évi augusztus hó 2-án, nyári táncmulatsággal egybekötött verseny-czellövészetet rendez a „Népkertben.” Hirdetés falragaszok útján történik. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Személyjegy 1 korona család-jegy 2 korona. Kezdeté d. u. 3 órakor. — Kedvezőtlen idő esetén a mulatság jövő vasárnap fog megtartatni.

A rendezőség.

Gyászistentisztelet a pápáért. Városunkban hétfőn, f. hó 27-én, tartottuk meg az ünnepélyes gyászistentiszteletet a megboldogult nagy pápáért. Ki kell emelnünk, hogy ez alkalommal a buzgó híveken kívül ott láhattuk városunk előkelő közönségét, a tanári kart, élükön a főgimnázium igazgatójával és a város képviselő testületét.

A mint értesülünk, nagynevű püspökünk, gr. Majláth G. Károly, a pápaválasztás szerencsés kimenetelért imát rendelt és meghagyta, hogy a választás megtörténtének hírére az összes kath. templomokban meghúzzák a harangokat.

Medgyesen július hó 28-án tartották meg a gyászmisét XIII. Leo lelki üdvéért. Jelen voltak a város notabilitásai közül igen sokan és az összes hivatalok képviselői s nagyszámú közönség felekezeti különbség nélkül.

A gyászmisét P. Kory Ottó zárdafőnök végezte fényes segédlettel, mely alatt a kath. zene- és ének-kar Feleki karnagy vezetése mellett Kirchmayer requiemjét adták elő a résztvevők nagy lelki épülésére.

Büntetésleszállítás. Az erzsébetvárosi esküdtbíróság f. évi márczius hóban a gyilkos Szász Mihályt és az ő felbujtóját, Réthy Jánosné életfogytiglan fegyházra ítélte. A kúria szüneti tanácsa f. évi július 30-án Tóth Gerő előadásában, Thassy Pál koronaügyész-helyettes indítványára Szász Mihályt és özv. Réthyné büntetését 15-15 évre szállította le. Szász Mihályt, mint tudjuk, a helyi törv. széki fogházból májusban megszökött s öngyilkosságával önkéntesleg rövidítette meg büntetését.

Üdv a hazatért honvédeinknek! A némaságban eltöltött forró napok után örömmel üdvözljük itthon magyar hadseregünket. A dobpergés trombitaszó és egyenruha kellemesen fokozzák a kánikulát.

megjövendölését és életének egyéb körülményeit; Jézus fogantatását, a bold. szüztől és születését, Krisztus menekülését, majd visszatérését Názaretbe, 12 esztendőskorában az irástudók előtt tartott tanítását, Krisztus megkereszteltetését, apostolainak megválasztását, Sz. Péter vallomását Krisztus istenségéről, ki őt az egyház fejévé teszi, Krisztus szenvedését és megjelenését feltámadása után, az örök boldogság ígérését a jócselekedetek jutalmául és a bűnök büntetését, a bálványok imádasának istentelenségét, a test feltámadását, e földön nyerhető bocsánatot bűnbánat által; az ő törvény jelképeinek magyarázatát, mint az Isten kegyelmét jelző lángoszlop, tüzes feliőt; Krisztusnak végtelen irgalmát a bűnösök iránt, a Szentlélek eljövételét, Krisztus apostolai- és vértanuinak tanítását és állhatatosságát. A babiloni torony összehasonlítását Krisztus életadó keresztjével, a különböző példabeszédeket: a tavasz ébredéséről, mint a feltámadás képét; a terméketlen fügefának elszáradását, mint a bűn átkát; a világnak hat nap alatt történt teremtését, az isteni kegyelem szükségét. A sz. írás isteni eredetét és Isten kinyilatkoztatását.

Mindezeket sz. Gergely oly kenetteljes előadással kísérte, hogy a hitből az erkölcs szükségessége is kivilágolt.

A 65. napon atyai felhívást intézett a néphez. Ime Isten összes parancsait megismerttettem veletek; mindenre oktattalak, a mi üdvötökre szükséges, hogy a büntetéstől megszabaduljatok,

Erzsébetvárostól—Gyimesig. Nemcsak a diákok, katonák hagyták el városunkat, hanem a fürdőző közönség is. Előpaták, Málnás, Tusnád, Borszék mind elcsalogatta a közönség legjavát. A tanárok közül: Dr. Vikol, Fehrentheil, Dr. Máté, Dr. Mahler, az igazságügy köréből Avedik Simon, Kovácsy Albert, Markovich János, Nuridsán József, a közigazgatás köréből: Horváth Ákos, Trajánovits János, de ki tudná mind előszámlálni, kik és hol vannak!

Annyi bizonyos, hogy Erzsébetváros jelentékeny kontingenst ad a fürdői életnek. A sok esőzés után megpróbáltuk a napsugarak égető hevében utazni. Az érettségi vizsga sem birt izzasztóbb hatással, mint az Erzsébetvárostól Tusnádig tartó vasuti utazás; de azért jól esett, midőn a málnási, majd a tusnádi indóháznál ismerőseinket megpillantva szeretettel egymást köszönthettük. A fürdői élet az egészségeseknek felüdülési időszak, de nem munkátlan pihenő. Föl is használta ezt Erzsébetváros üdülő közönsége. Mintegy 30-an az előpataki vendégek közül Gyimesbe kirándulást rendeztek, kikhez többen Málnás- és Tusnádról is csatlakoztak. Valóban egy magyar Szemering Csik-Szent-Mihálytól Gyimesig. Alant a csinosan kimeszelt csángó házak, másfelől az égbe vágyó fenyvesek művészi kézzel behelyezve, katonai sorban köszöntöttek; majd átrobogtunk Erdély legmerészebb magas építményű hidján s elfojtva lélekzetünket is, elmerengtünk a természet és emberi tervezet kettős csodáján. Itt a romániai határ. Kettős felügyelet őrzi a végpontot. Délután bejártuk az utunkba eső Csik-szépvizet, ezt a szép kis községet és Csik-szeredát, hol leróttuk a társadalmi kötelemeket ismerőseinkkel szemben. Jó este volt, mikor mindenik saját fészkebe visszatért, de többet látott, felüdültebb lett és gazdagabb egy kellemes emlékekkel.

Virágok a fehéregyházi sirokról Csetz tábornok. Petőfi és hős társai elesének 54. évi fordulója alkalmából rendezett kegyeletes ünnepélyen a kirándulók a hősök sírja felett nőtt virágokból és levelekből szakítottak és egy dobozba csomagolva szép levél kíséretében elküldték megemlékezésül Csetz János tábornoknak, melyre az ünnepen számos jelenvölt aláírt.

A lelkesedés ezen egyhangú kitörése tanuskodik az ünnepély páratlanul fényes lefolyásáról.

hogy az általános zavart, béke kövesse és a tévhitből kiemelkedhessetek. Most először is arra kérék, jöjjetek temessük el illő módon a vértanuk földi maradványait, hogy közbenjáró imájokra gyógyulást nyerjete. Építsünk nyughelyök fölé kápolnát, a közös ima czéljára templomot; kérjünk ott Istentől szakadatlanul engesztelő kegyelmet, békét, hitet, reményt és szeretetet s ezekkel együtt örök életet. Így megszabadultok a sötétség műveinek szolgaságából és megtaláljátok a mennyei világosság dicsőségét az ö könyörgésük által; ők vigasztalást szereznek Istentől, és a szenvedések által kibékítenek az Urral, mert Isten a bűnbánó és alázatos szívre tekint. Ennélfogva szükséges, hogy böjtöljete, az áldozat türelmét békével viseljete és szenvedéleteket megtörjete, hogy érdemesekké váljatek a keresztség szentségének felvételére, részesei legyete a szentek sorának s a kereszt dicsőségének, mely a bűnbe süllyedőknek esztelenség, nektek elhivatottnak bölcsesség, üdv és isteni erő.

Ugyanazon kereszt méltókká tesz, hogy Isten fiainak fogadjon titeket s bűneiteket eltörölvén a vértanuk koronáját elnyerhessete; hogy örömmel vonuljatek be a mennyei völgyény lakodalmi házába s élvezhessetek ott az ártatlan bárány testét és ihassatek vérét.

Most már beköszöntött az est, térjen mindenki nyugalomra, de a holnapi naptól kezdve legyen gondotok a sz. vértanuk nyughelyeinek felépítésére, hogy ezek is a földi lakásért nektek örökös dicső lakot készítsenek mennyországban,

A magyarok Istene mosolygó szemmel tekintett az ünneplő hazafias közönségre, a nyári napok legszebbikét jutattván a hős fiairól hálásan megemlékező honnak e megasztos ünnep megtartására.

Követendő példa. Beregvármegye törvényhatósági bizottsága kimondotta a megye területén levő összes kocsmákra és pálinkamérésekre a kötelező vasárnapi munkaszünetet s elhatározta, hogy hasonló intézkedés végett körlevelet intéz az ország többi törvényhatóságaihoz. Óhajtható volna, hogy e higgadt, komoly nemzeteknél divó hasznos és erkölcsös szokást összes törvényhatóságaink hathatósan felkarolják, megtoldva azzal a szigorú angol intézkedéssel, mely a részegséget pénz vagy börtönbüntetéssel sújtja.

Korrupció. Szapáry László gr. Dienes Márton hírlapíró útján pénzzel megakarta vesztegetni az obstrukció vezérembereit, hogy kapituláljanak, legelsősorban Papp Zoltánt, a ki a dolgot a képviselőház előtt leleplezte. Szapáry lemondott állásáról, Dienes Márton pedig megszökött.

A bileki katasztrófa. A Trebinjéből Bilekbe történt tragikus végű katonai menetelekről bizonyára tudomást szereztek már t. olvasóink. E helyen csak a levélírók egybehangzó tudósításait ohajtjuk összegezni a borzalmas katasztrófáról. Trebinjétől Bilekig a Karsztvidék legmelegebb részein át vezet az út kopár kőpusztaságon át a hol árnyék és víz nincsen. Nem ritka eset, hogy a hőmérséklet reggeltől délig 30—40 fokkal váltakozik. Ház vagy falu sehol sem látható és a kő, mikor a hőség beáll, tüzes szénként éget. Az útra rendszeren hordókban visznek vizet, de a forróságban a víz élvezhetetlenné válik. E veszedelmes klíma alatt 53° C hőség mellett indult el az abnormis időjáráshoz nem szokott komáromi (12.) gyalogezred három százada Trebinjéből Bilek felé. Az első nap 29 kilométert kellett volna megtenniök, de alig haladtak néhány kilométert, 8 halottja volt a láthatatlan ellenségtől üldözött csapatnak. Ezek a szerencsétlenek az úton rogytak össze és ott pusztultak el napszúrásban. Ennek dacára öt percznyi pihenő után folytatniok kellett a szegény bakáknak a gyilkos menetelést Meskóból Bilek felé. Bilekbe megérkezve 15 ember napszúrás következtében örvöngeni kezdett. Rettentő szenvedésük azonban nem tartott sokáig, mert a halál csakhamar megváltotta őket. Tulaj-

melyről reméljük, hogy ezek közbenjárása által eljutunk Krisztus birodalmába, kit egyedül illet a hatalom és dicsőség most és mindörökké.

Ezek után elbocsátá a népet, de a király és az előkelők nem valának képesek a sz. férfiu társaságától elválni, mert a félelem lebilineselve tartá őket; miért is folyton a szöllőhegyen az ő közelében maradtak, gyászruhába öltözködtek, böjtölve és hamut hintve fejükre. Következő napon ismét nagy sokaság gyült össze egymást lelkesítve az isteni tanítás meghallgatására; és a nép királyával, az előkelőséggel, nők- és gyermekekkel együtt könyörgének előtte, hogy mentse meg kinjaiktól, mert megverte őket az igazság bírása véres vesszejével, kiváltképpen a királyt, kinek testét serte boritá, milyen a vadkanokat fedi, lábain és kezein olyanok valának körmei, mint a földet-turó sertésé, valamint a szája is; a király vadkan módjára bögött s 4 lábán tájékozva veté magát sz. Gergely lábaihoz. Gergely egyelőre csak annyit kért az ajándékok Atyjától, hogy a király hallását és eszének használatát nyerje vissza, hogy megérthesse és hallhassa az igazság ígét és elbeszélhesse azt másoknak. Közös fohással emeljetek fel sziveiteket a mennyei orvoshoz — így szólt sz. Gergely, ő megadja nektek könyörületét. Fogjatek gyorsan hozzá a kápolnák építéséhez, helyeztete el a vértanuk ereklyéit a nyugalom helyére, hogy megszabaduljatek a büntetésektől. Erre mindegyik készségesen ajánlkozott, s ígerte, hogy akaratát pontosan teljesíteni fogja.

donképpen tehát nem 15 hanem 23 ember pusztult el abban a rettenetes hajszában. 48 súlyos beteg lett, 300 ember pedig teljesen szolgálatképtelen állapotban jutott be a kaszárnyába s a tiszt urak — egy bileki katona levele szerint — leültek mulatni zene mellett a koresmában. Ime — a bileki nap borzalmas részletei.

Magyarosodunk. Kolossváry Dezső, honvédelmi miniszter, legújabb rendelete a magyar nyelvnek is szerez érvényt a honvédség magasabb tiszti tanfolyamánál. A miniszter elrendeli, hogy az írásbeli dolgozatok (kivéve a német nyelvhez, mint tantárgyhoz tartozókat) mindenkor magyarul irassanak s az írásbeli feladatok címei, melyek eddig német nyelvűek voltak, magyarul szerkesztessenek. Újra egy nemzeti engedmény!

Az ország nagybirtokosainak legújabb statisztikája. Magyarország területén a legnagyobb földbirtokos a magyar állam 2,816,418 kat. holddal. A magánbirtokosok sorrendje ez: Eszterházy Miklós hg. 421,053; gr. Schönborn Frigyes 216,021; Frigyes kir. hg. 157,731; gr. Fesztetics Tassiló 134,541 kat. holddal. A holtkéz birtokai közül a legnagyobb a nagyváradi püspöké: 189,933 kat. hold. A hercegprimás uradalma 91,800; az egri káptalané 91,702; míg a kalocsai érseki uradalom 23,143 kat. hold. A városok közül legnagyobb birtoka van Szabadkának 166,070 kat. hold; utána következnek Debreczen 99,618 és Szeged 72,427 kat. holddal.

Hol van a paradicsom? Ezt egy férj így magyarázza meg: az asszony legyen olyan, mint a csiga, mely leginkább szereti a maga házában, de mégse legyen olyan, mint a csiga, mely mindenét a hátán hordja. Ez a háziasság és egyszerűség. Legyen olyan mint a toronyóra, mely az egész környezetet rendben tartja, de még se legyen olyan, mint a toronyóra, mely akkorán lármáz, hogy az egész város hallja. Ez a rendesség és esendesség. Legyen olyan, mint a visszhang, mely híven teljesíti, mit neki mondanak, de mégse legyen olyan, mint a visszhang, hogy az utolsó szó mindig az övé legyen. Ez a hűség és békeség. A melyik háznál ilyen az asszony, ott van a paradicsom.

CSARNOK.

Fürdői levél.

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Borszék, 1903 júl. 27.

A múlt éjjel zajlott le a hagyományos Annabál szép sikerrel, a szokottnál is jobb kedvvel és tömegesebb részvétellel. Volt elég tánczosnő, no meg tánczos is kellő számban és így jól mulatott mindenki: zöldségáruslásra gondolnia sem kellett a szebbik nemnek.

9 órára volt kitűzve a multság kezdete s akkor csakugyan rá is zendítette Bura Károly nagyenyedi zenekara, a mely aztán hajnalig húzta a jobbnál-jobb tánczdarabokat. Úgy az első csárdás, valamint a többi táncz szinte vége-szakadatlanul tartott egyfolytában. Hiába próbálta abbahagyni a cigány, megújrázták, hogyvoltozták, úgy, hogy biz' azt megint csak tovább kellett folytatni. Egyforma lankadatlan jókedvvel tánczolt mindent a fáradhatatlan fiatalság. Éjfél után voltunk már, mikor beharangoztak a második négyesre, a melyből azonban a kedv magasra csapongó hullámzása közben csak a kolón maradt meg egy sétával jobbra és az utána következő csárdás. A többi részt elnyomta, elnyelte a vidám hangulat, derült jókedv, hangos kacaj.... Szünóra alatt, a melyet bús hallgató nőták fűszereztek, el-eltűnedezett a közönség egy része. De a jóvérű ifjúság, híven' az ősi jelszóhoz, kivilágos kivirradtig járta a csárdást — ekkor már az étteremben.

A sikerült bál fényét nagyban emelte gróf Tisza Kálmán családjának s a vele együtt levő Lovassy-családnak, továbbá Görgei Kornél ny. honvéd-tábornoknak, a negyvennyolczas hős fővezér fiatalabb öccsének, jelenléte s az ifjabbak táncza is. Két napja érkeztek meg; a gondosan és fényesen, előkelő izléssel berendezett dr. Szini-féle villában laknak és egyszerű, természetes, fésztelen és közvetlen maguktartásával rögtön megnyerték a fürdő közönségének szeretetét. Érdeklődését már régen bírják, mert hiszen napok óta ők voltak a társalgás középpontjai. „Mikor jönnek a Tiszák, hányan, kik, hogy és

mint?” ezek a kérdések s a rájuk feleletül adott kombinációk hallatszottak mindenfelől. Most végre itt vannak s az arisztokratiko-demokrata társaság boldog, hogy egy levegőt szívhasson a főúri családdal, a melyhez néhány nap mulva gróf Tisza István családja is csatlakozik.

Megemlítjük, még azt a — sajnos — érett uborkán hizott hírlapi kaecánál egyébnek nem mondható távirati tudósítást is, a melyet „Székelység” cz. lapársunk kapott és közölt. Eszerint Stefánia, özvegy trónörökösne, újból férjhezett Lónyay grófné a napokban Borszékra érkezik s fogadtatása ünnepies lesz. Lenne bizony, ha jönne s adja Isten, hogy jöjjön is minél előbb, mert ez a rengeteg fenyvesek között fekvő gyönyörű fürdő megérdemli a legmagasabb érdeklődést is. De hát egyelőre nincs reményünk hozzá! Eddig-élég leginkább a közép — különösen lateiner — osztály kereste fel ezt a remek üdülő és gyógyító helyet, a melynek sok előnye mellett legnagyobb hátránya az, hogy messze esik a világgforgalom megszokott útjaitól. De, a ki nem restelli a fáradságot s vállalkozik az idejövételre, nem bánja meg, mert felüdíti, megerősíti, meggyógyítja Borszék a maga látogatóit. Busásan kamatozik az itt elköltött pénz a fürdés után következő 10—11 hónapnak kemény, olykor megerőltető munkája közben értékesíthető friss erő alakjában. Tudják ezt jól azok, a kik egy-két nyarat vagy csak egypár napot, néhány hetet töltöttek is itt s testileg-lelkileg megerősödve, szellemileg felfrissülve hagyták el ezt a kies helyet azzal a határozott feltevéssel, hogy a következő évben ismét itt töltik el szabad idejüket. Kövessük jó példájukat mennél számosabban: nem valljuk kárát s nem maradunk magunkra eljárásuk kb. n. Július 9-éig, mikor még alig nyílt meg a fürdő-évad s alig kezdődött meg a hivatalnokok nyári szabadsága, 400 vendége volt Borszéknek. A második névsor, a mely a napokban jelenik meg, bizonyára szintén hasonló szép számmal fog majd díszkedni. Az évi 1200 vendégnek remélhetőleg az idejövésétől kezdve hiija. Dr. Máté Lajos

Felelős szerkesztő Dr. Gillyén Kálmán.

Kiadó laptulajdonos Első Erzsébetvárosi Nyomda.

RÉPÁTI VIZ

hazánk legkitünőbb ásványvize

újjonnan érkezett friss tavaszi töltés

Mühlsteffen Gusztáv

főraktárában

Erzsébetvároson.

32 17—20

TARTÓS SZAGTALAN

AZONNAL SZARAD

Tartalmának valódi mérték.

Teljesen beföd minden foltot.

Christoph-Lack

A LEGJOBB MÁZALÓ ANYAG A PADLÓKRA

lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt is használtassanak, mivel a kelletlenül szag és a lassú, ragasztó száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja elkerültek. E mellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázolást. A padló nedves tárggyal feltörölhető, a nélkül, hogy elvesztené fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapadló-fénymázt,

sárgásbarnát és mahagóni barnát, mely akár csak az olajfesték födi be a padlót s egyuttal fényt is ad. Ezert egyaránt alkalmazható régi vagy új padlóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázolást stb; van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)

új padlóra és parkettre, mely csupán fényt ad. Különösen parkettre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új padlóra való.

Csak fényt ad ennél fogva nem födi el a famusztrát. Postacs mag, körülbelül 35 négyzetmtr, (két közepmagasságú szobára való) 5 frt. 90 kr. vagy 9 és fél márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, a hol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék vigyázni a czégre s a gyári jegyre, mivel ezt a már 1850-ik év óta létező gyártmányt sokfelé utánozzák és hamisítják s sokkal rosszabb s gyakran a czéljuk meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba. 66 6—15

Erzsébetváros: Krémer F.